

Memesens motiv

En pentadanalys av vaccinerade memes
under covid-19-pandemin



Abstract

Denna uppsats undersöker vilka motiv som präglar memes relaterade till vaccinationsdebatten inom kontexten covid-19. De två grupperna i debatten, anti-vaxxers som är emot vaccin respektive pro-vaxxers som är för vaccin, analyseras utifrån ett urval av fem memes tillhörande varje grupp. Metoden för analysen är en kvalitativ innehållsanalys som kompletterats med begrepp från Kenneth Burkes pentad vilken relaterar till det teoretiska ramverket dramatismen. Resultatet visar att anti-vaxxers i högre grad presenterar motiv präglade av ett högre syfte med konspirationsteoretiska konnotationer, medan pro-vaxxers presenterar memes vars motiv övervägande präglas av materialism med fokus att besvara den kontextuella situationen.

Nyckelord: Memes, Covid-19, Reddit, Pentaden, Dramatismen, Anti-vaxxer, Pro-vaxxer

Titel: Memesens motiv - En pentadanalys av vaccinrelaterade memes under covid-19-pandemin.

Författare: Lina Buhre och Caroline Lloyd, författad i Medie- och kommunikationsvetenskap, vid Institutionen för kommunikation och medier, Lunds universitet, vårterminen 2021.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.1.1 Covid-19	4
1.1.2 Reddit	5
1.1.3 Vaccinationskrigarna	5
1.1.4 Memes	6
1.1.5 Relevanta begrepp	6
1.2 Syfte & Frågeställningar	7
2. Tidigare Forskning	7
3. Teoretiska utgångspunkter	8
3.1 Dramatismen	9
3.1.1 Språket som symbolisk handling	9
3.1.2 Handling eller rörelse	9
3.1.3 Språket och ambiguiteten	10
3.2 Pentaden	11
3.2.1 Pentadens termer	11
3.2.2 Dominant term i relation till filosofisk skolning	12
4. Metod	13
4.1 Material	13
4.1.1 Urval	14
4.2 Tillvägagångssätt	15
4.3 Metoddiskussion	16
5. Resultat & Analys	16
5.1 Anti-vaxx	17
5.1.1 Vaxtard fairytales	17
5.1.2 When Vaxtards find each other 🤪💉	18
5.1.3 Auntie Vaxtard	19
5.1.4 No vaxtard ever read a vaccine insert	20
5.1.5 Vaxtards trust the corrupt government 🤪	21
5.2 Anti-vaxxers och mysticismen	22
5.3 Pro-vaxx	23
5.3.1 Made this and sent to my antivax friend who is really mad about the thought of vaccine passports	23
5.3.2 The Truth Behind the Vaccination The Media Doesn't Want You to Know	24
5.3.3 Dear covididiots...	25

5.3.4 Big pharma's guide to poisoning people	26
5.3.5 The rare antivax-gender 1-2 combo “joke.”	27
5.4 Pro-vaxxers och materialismen	28
5.5 Skillnader och likheter	28
6. Diskussion & slutsatser	30
6.1 Förslag på vidare forskning	32
7. Referenser	32
7.1 Memes	34

1. Inledning

Det har knappast undgått någon att vi lever i en pandemi. Att konstant matas med information från olika medier bidrar till en trötthet i mottagandet av innehållet, och ett behov av lättsmälta budskap blir allt större. Det är här memes kommer in i bilden, ett format präglad av humor som enkelt delas individer sinsemellan. Vi har observerat en trend som uppstått i takt med vaccinationsdebatten genom memes på sociala medier, där människor skildrar och markerar opinion genom att gilla och sprida vaccin-relaterade memes.

Att betrakta memes som meningsbärare, gav konkret form åt vårt intresse i att analysera hur grupper målar upp den andre, det vill säga individer eller grupper tydligt skilda eller avvikande från den egna gruppen, för att stärka sin egen kollektiva identitet på webben. Som ett steg i det här har vårt syfte landat i att analysera memes motiv, vilket dels skapar en vidare förståelse för vilka idéer som präglar gruppernas framställningar och dels vaccinationsdebatten i sin helhet. Kontexten för denna studie har sin utgångspunkt i två polariserade grupper på Reddit: Pro-vaxxers som är för covid-19-vaccin, och anti-vaxxers som är emot. Polariseringen i vaccinationsdebatten med memes som verktyg i att bilda opinion blir således en bra utgångspunkt där vi genom teori och metod ämnar vidareutveckla detta till viss del utforskade ämnet.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Covid-19

Covid-19-pandemin har sedan virusets utbrott dominerat nyhetsrapporteringen och offentliga diskussioner i såväl traditionella som sociala medier. Experter i form av epidemiologer och forskare samt icke-experters i form av civilbefolkningen uttrycker offentligt sina åsikter om det nya coronaviruset och säkerhetsåtgärder som används för att begränsa dess spridning. Likaledes har frågan om vaccin diskuteras, en fråga som förenat och splittrat människor. Då föreliggande uppsats formuleras utifrån denna kontext förblir en förståelse av kontexten i relation till innehållet vital.

1.1.2 Reddit

Reddit är en social plattform på internet där användare genom deltagande i forum kan skapa och dela innehåll. Reddit hänvisar till sig själv som “the front page of internet” och är en av de mest besökta hemsidorna globalt (Widman, 2021). Användarna har själva utforskat makten i Reddit och dess memes utanför plattformen vilket nyligen tog sig uttryck i att Reddit-subgruppen ”Wallstreet bets” gick samman och utmanade hedgefondbolagens försök att spekulera i tv-spelsaffären Gamestops aktier genom så kallad blankning (Tepper, 2021). “Wallstreet bets” producerade och spred Gamestop-relaterade memes som fick stort genomslag på Reddit och andra sociala medier, vilket delvis bidrog till att intrigen med hedgefondbolagen fick vidsträckta konsekvenser. Detta exempel skildrar användbarheten i att analysera memes från Reddit, då den bidrar till en samtida kontext i kommunikation online genom specifikt memes. Något som vidare styrker detta är en studie som bedrevs av forskare på University College London 2018, där de studerade 160 miljoner memes och kunde konstatera att majoriteten hade sitt ursprung i två hemsidor, 4chan och Reddit (Cole 2018). Detta, i enlighet med Reddits egna definition av sig som “the front page of internet” motiverar således valet av Reddit som utgångspunkt i fråga om material. Följaktligen kan vi i enlighet med University College London’s studie anta att memes som analyseras troligtvis sprids till andra delar av internet, och därav får stort utrymme i vaccinationsdebatten som återfinns på ett flertal mediala plattformar.

1.1.3 Vaccinationskrigarna

För att ytterligare förstå kontexten av denna studie är det av intresse att förstå vilka de för och emot vaccin faktiskt är, samt hur de porträtteras i media. SVTs dokumentärserie Dokument inifrån presenterade i slutet av 2020 en serie vid namn *Vaccinationskrigarna* som gav en insikt i anti-vaxx-rörelsen, en grupp traditionell media sällan kommer åt. Något som präglade de tongivande rösterna inom anti-vaxx rörelsen är, vilket presenteras i dokumentären, konspirationsteoretiska drag i sina resonemang (Dokument inifrån, 2020). Detta samband mellan anti-vaxxers och konspirationsteorier är vitalt i pro-vaxxers uppfattning av anti-vaxxers, vilka skildras på olika sätt i memes och andra medier.

1.1.4 Memes

Memes faller ofta under dess generella definition, vilken är att de utgör delar av reaktionell kulturell information som sprids genom individer och sedan gradvis uppnår magnituden av ett socialt fenomen (Shifman 2013: 37). Denna definition blir inte helt korrekt gällande internet-memes då de följer ett annat mönster präglad av dess miljö, vilket gör att internet blir avgörande i definitionen av dem. Detta är något Shifman redogör för i sin diskussion om definitionen av internet memes, där han slutligen presenterar sin definition vilken lyder: “(a) a group of digital items sharing common characteristics of content, form and/or stance, which (b) were created with awareness of each other, and (c) were circulated, imitated and/or transformed via the internet by many users” (2013: 41).

Då det i denna uppsats fokuseras på att analysera memes på Reddit, vilket gör dem till internet-memes, kommer dessa behandlas utifrån Shifmans definition ovan. Givet den digitala kontexten kommer enbart begreppet ‘meme’ att användas, då distinktionen ‘internet’ uppfattas underförstådd.

1.1.5 Relevanta begrepp

Följande lista redovisar ett antal mindre vanliga begrepp som kommer att användas genom uppsatsen, vi kommer därför att använda dem enligt följande definitioner:

- **Anti-vaxxer:** Beskriver någon som förhåller sig negativt mot vaccin, särskilt i kontexten av föräldrar som vägrar vaccinera sina barn (Oxford Learner’s Dictionary).
- **Antivax:** Ursprunget för anti-vaxxer, beskriver något eller någon som är emot vaccin.
- **Big Pharma:** Ett begrepp som hänvisar till konspirationsteorin att läkemedelsföretag, tillsynsmyndigheter, politiker och andra arbetar i hemlighet gentemot allmänintresset (Blaskiewicz & Baldwin 2013).
- **Covidiot:** Nedsättande uttryck för att beskriva anti-vaxxers, riktar sig till fall då anti-vaxxers vägrar att socialt distansera sig samt följa andra regler relaterade till covid-19 (Oxford Learner’s Dictionary). Stavas i vissa sammanhang som *covidiots*.
- **Pro-vaxxer:** Individ som förhåller sig positivt gentemot vaccin (PooOnShu 2019).

- **Vaxtard:** Nedsättande uttryck ofta använt av anti-vaxxers för att beskriva pro-vaxxers (Insaneparents 2020). Detta förekommer flitigt på Reddit, men är inte ett allmänt erkänt begrepp.

1.2 Syfte & Frågeställningar

Följande uppsats har som syfte att undersöka vilka motiv som präglar memes relaterade till vaccinationsdebatten kopplad till covid-19. Med anledning av detta syfte har följande frågeställningar formulerats:

- Vilka motiv presenteras i memesen på Reddit?
- Hur kan vi förstå memes roll i covid-vaccinationsdebatten?

2. Tidigare Forskning

Det finns en del tidigare forskning angående memes och dess roll i att forma kollektiv identitet, och även humorns roll i ett konstruerande av vi och dem. I fråga om memes roll i vaccinationsdebatten blir det mer snävt, men forskning på området förekommer. Därför har för denna uppsats valts att belysa ett antal artiklar som redogörs för nedan, samt hämta inspiration från källor som redogör för humorn som verktyg i att skapa opinion, något som med fördel kan appliceras på memes roll i vaccinationsdebatten.

I artikeln “Analysis of the use of memes as an exponent of collective coping during COVID-19 in Puerto Rico” undersöker Flecha Ortiz , Santos Corrada, Lopez och Dones (2021) coping-mekanismer för att förstå hur memes blivit triggade sociala representationer vilka gradvis monopoliserat traditionella medier under covid-19. Resultaten presenteras utifrån forskarnas egen studie och visar på hur memes blivit ett komplement till traditionella medier vars innehåll under covid-19 uppfattats som överdrivet och överflödigt enligt studiens deltagare. Memes blev ett verktyg för individerna att handskas med stressen som konsekvens av pandemin, samtidigt som de förenklar krisen i dess humoristiska form till skillnad från de traditionella medierna. Föreliggande uppsats ämnar att förstå memes motiv utifrån en social kontext förankrad i anti-vaxxers och pro-vaxxers, en infallsvinkel denna artikel faciliterar att utveckla. Att betrakta memes ur samma kontext, covid-19, ger en fördjupad förståelse av memes roll i pandemin med fokus på människorna som avsändare och mottagare av

innehållet. För att förstå individers mobilisering i vaccinfrågan genom memes, måste dess förhållningssätt till covid-19 förstås i sin helhet, vilket denna artikel delvis redogör för.

DeCook (2018) undersöker i “Memes and symbolic violence: #proudboys and the use of memes for propaganda and the construction of collective identity” memes som verktyg i rekrytering och propaganda på den högerextrema gruppen ‘Proud Boys’ instagramkonto. Resultaten visade att ett flertal symboler och tecken skildrade genom memesen bidrar till konstruerandet av gruppens kollektiva identitet. DeCook betonar sociala mediers roll som den dominerande kommunikativa och sociala instansen för ungdomar, vilket Proud Boys utnyttjar i sitt konstruerande av memes vilka reproducerar och synliggör gruppens ideologiska ståndpunkter. Doona (2016) redogör vidare för hur humor kan fungera som ett inkluderande respektive exkluderande verktyg på mediala plattformar. I sin studie av politisk komedi, en kategori vaccin-relaterade memes kan beskrivas falla under, skildras människans förhållningssätt till komedin satt i olika kontext. De som känner sig exkluderade som konsekvens av sin politiska åsikt kan genom en komiker och dess publik få ett sammanhang, eller som Doona benämner det, “a little friend” (2016: 174). På samma sätt kan man betrakta memes och dess funktion: memesen är komikern och dess sympatiserande virtuella åskådare publiken. De får på så sätt en funktion som bjuder in till solidariska sammanhang, på samma sätt som sammanhanget utesluter de som inte delar åsikten. Den inkluderande eller exkluderande dynamiken skildras i Reddits fall genom engagemang i forumet, vilket gör Doonas resonemang intressant i sammanhanget av föreliggande studie.

3. Teoretiska utgångspunkter

I följande avsnitt ges en redogörelse för dramatismen samt pentaden, som är de teoretiska utgångspunkter som anläggs i analysen. Dramatismen och pentaden kopplas traditionellt sett till det retorikvetenskapliga fältet, men har till följd av sina användningsområden valts ut då de uppfattas passande i relation till uppsatsen syfte och frågeställningar, att undersöka vilka motiv som präglar memes relaterade till vaccinationsdebatten kopplad till Covid-19.

3.1 Dramatismen

Utifrån dramatismen betraktas livet som ett drama inom vilket människan agerar. Kenneth Burke (1897-1993) som formulerat dramatismen, menar att dramat är det perspektiv genom vilket människan förstår och tolkar sin omgivning, vilket visar sig i populärkulturens spegling och iscensättning av det "mänskliga dramat". På liknande vis som myter används som återkommande teman inom populärkulturen, kan alltså livet självt ses som en myt som reproduceras genom människors handlingar. Detta resulterar i formulerandet av dramatismen som teori, där språket är den symbol genom vilken människan agerar i dramat (Viklund, 2014:179f).

3.1.1 Språket som symbolisk handling

Med utgångspunkt i att betrakta språk som en symbolisk handling ses människans strategiska symbolskapande som svar på frågor konstruerade i interaktionen mellan människor. De symboler människan konstruerar betraktas som ett resultat av dennes samlade attityder och erfarenheter, som ett verktyg att föra handlingen i det mänskliga dramat framåt (Viklund, 2014:180f). Dramatismen är därför språkligt inriktad. Genom att analysera återkommande ordval och samlingar av terminologiska kluster kan frågan om vilka motiv som ligger bakom en individs handlingar försöka ges ett svar (2014:181).

Begreppet motiv ska dock inte förstås som en förklaring till handlingen i sig, utan bör förstås i relation till det som följer efter handlingen, de samlade attityder och föreställningar som utgör diskursen efter handlingens genomförande. Motivet kan beskrivas som ett försök att definiera situationen ur vilken handlingen är sprungen, där situationen bestämmer handlingens form och innehåll. Motivet kan på så vis beskrivas som kritikerns tolkning av handlingen satt i sin kontext (2014:182f).

3.1.2 Handling eller rörelse

Burkes dramatism har två grundläggande antaganden. Det första antagandet är att språkanvändning konstituerar handling, inte rörelse. Rörelse uttrycks relaterat till biologiska eller djuriska aspekter av den mänskliga varelsen. Den här nivån involverar inget symbolbruk. Handling å andra sidan relaterar till neurologiska aspekter av människans

varelse, något Burke uttrycker som förmågan att bruka symboler och språk. Således drivs en del motiv av människans biologiska behov, medan andra drivs av dess symbolbruk vilket berör människan som del av socialt konstruerade system (Foss, 2009:355f).

Vidare menar Burke att det finns tre villkor för handling. För att en handling ska uppstå måste dels ett mått av frihet eller valmöjlighet inkluderas, dels ett syfte, något måste väljas över något annat, och dels måste det finnas rörelse. Rörelse kan existera utan handling, men handling kan inte existera utan rörelse. Symbolisk aktivitet eller handling är därför grundat i det icke-symboliska. Distinktionen mellan rörelse och handling är i hög grad teoretisk, och det beskrivs att de två är närmast oskiljaktiga inom grupper som brukar språk eller symbolsystem, eftersom allt då sker genom symbolsystemets lins (2009:356).

3.1.3 Språket och ambiguiteten

Dramatismens andra grundantagande är att människor utvecklas och sänder ut budskap i likhet med hur en pjäs fortskrider. Språk och symboler brukas för att konstituera och presentera specifika perspektiv av hur människan betraktar sin situation, där perspektivet beror av omgivande omständigheter. Genom språkbruket beskrivs hur individen uppfattar sin omvärld, vilka valmöjligheter en har och vilka handlingar en kan tänkas utfärda. Utifrån hur individer beskriver en situation kan därför motiven bakom deras handlingar upptäckas, samt hur de rättfärdigar, förklarar och tolkar handlingen (Foss, 2009:356).

Kommunikationssituationen beskrivs av Burke som en transformation av språk och symboler, och att denna process ofrånkomligen präglas av ambiguitet. Distinktioner och definitioner av begrepp ses som en sammansmältning av transformationer, och distinktioner kan därför förändras över tid. Denna process bidrar till språkets dynamiska karaktär och ofrånkomliga ambiguitet. En kan tänka sig att det vore eftersträvansvärt att formulera termer helt fria från ambiguitet, men eftersom Burke formulerar ambiguiteten som ett ofrånkomligt enigma och därför inte eftersträvansvärt, ämnar Burke genom dramatismen inte att söka termer som undviker ambiguitet, men som tydligt avslöjar de strategiska punkter där ambiguitet uppstår (Burke, 1962:xvii ff). Detta knyter an till vikten av kontextuell tillförsikt vid tolkning av handlingar, och varför pentaden möjliggör stort tolkningsutrymme. Detta redogörs för i följande avsnitt. Utifrån ovan förda resonemang kan memes lämpligen betraktas som

symboliska handlingar, som ett verktyg att reproducera myter av olika slag. Således blir dramatismen ett intressant perspektiv att anlägga på memes som meningsbärande symboler.

3.2 Pentaden

Utifrån det syfte som formulerats för denna uppsats, att undersöka vilka motiv som präglar memes relaterade till vaccinationsdebatten kopplad till covid-19, har pentaden valts ut som lämplig utgångspunkt. Valet att använda pentaden trots att den inte traditionellt sett används inom medie- och kommunikationsvetenskapen motiveras utifrån dess tydliga koppling till uppsatsens syfte. Pentaden ämnar specifikt att undersöka motiv. Burke själv har formulerat pentadens ambition som att undersöka “What is involved, when we say what people are doing and why they are doing it?” (Burke, 1962:xvii). Denna ambition utgår från dramatismens antagande att människan driver det mänskliga dramat framåt genom symboliska handlingar, och att dessa handlingar kan spåras till medvetna eller omedvetna underliggande motiv. För att kartlägga dessa motiv formulerar Burke fem termer som utgör pentaden: Handling (act), scen (scene), aktör (agent), medel (agency) samt syfte (purpose) (Foss, 2009:357f).

3.2.1 Pentadens termer

Pentadens fem termer kan enligt Burke urskiljas i varje handling och för att finna motivet behöver den mest dominant termen utrönas. Det innebär att en måste finna den term som styr över de övriga termerna. För varje handling finns det ett närmast oändligt antal möjliga tolkningar att göra, uppgiften består i att finna den tolkning mest lämplig för kontexten. Handlingen kan i en analys syfta till såväl formulerandet av texten som handlingen inom texten, därför är det viktigt att välja ett specifikt perspektiv i den valda diskursen (Viklund, 2014:186f). Pentadens fem termer kan beskrivas på följande vis:

Handlingen kan beskrivas som returns presentation av den avgörande handlingen utförd av protagonisten eller antagonisten. Studeras en “död” artefakt så som en tavla eller en meme, kan handlingen beskrivas som det som sker inom ramarna för målningen eller memen. *Scenen* hänvisar till den plats eller kontext inom vilken handlingen utförs. Scenen kan syfta till en fysisk plats såväl som en social, kulturell eller historisk kontext. *Aktören* utgörs av den individ eller grupp som utgör protagonist eller antagonist i den beskrivna handlingen.

Aktören kan vara retorn själv eller en annan individ eller grupp, exempelvis så som advokaten i en rättegång agerar retor för aktören vilken kan utgöras dels av den anklagade, dels offret eller offrets anhöriga. *Medlet* kan beskrivas som de verktyg eller instrument genom vilka handlingen utförs. Slutligen utgörs *syftet* av retorns förslag på aktörens intention genom slutförande av handlingen (Foss, 2009:357 f).

När de fem termerna kartlagts i den valda handlingen, kan den dominanta termen utrönas genom att ställa termerna mot varandra för att se vilken term som styr över dem andra, och på så vis skapa så kallade ratios eller relationer mellan termerna (2009:357 ff). Genom att finna den dominanta termen, den viktigaste av de fem genom vilken resten följer, möjliggörs insikt kring vilken dimension av situationen retorn anser viktigast. Att identifiera den dominant termen möjliggör kartläggning av motiven bakom retorns konstruktion av situationen (2009:360).

3.2.2 Dominant term i relation till filosofisk skolning

Slutligen kan de fem termerna kopplas till individuella filosofiska skolningar eller ideologier, och det är utifrån dessa fem skolningar motiven bakom handlingen kan blottläggas. På ett förenklat plan kan dessa förklaras som att när scenen är den dominerande termen relaterar motiven till materialism, vilket utgår från den fysiska realiteten, att handlingen motiveras på liknande vis som omständigheter som är drivande i naturen (Burke, 1962:131). När den dominerande termen utgörs av handling relaterar motiven till realism, vilket innebär att pentadens övriga termer beror av vad som skett (1962:227). När aktören utgör dominerande term kopplas motiven till idealism, vilket utgår från individens konstruerande av världen, aktören utgör center för vad som sker (1962:171f). Om betoning läggs på *medlet* utgår motiven från ett pragmatiskt synsätt, där praktiken eller instrumentet är centralt (1962:275f). I de fall *syftet* utgör dominerande term kopplas motiven till mysticism, som utgår från en högre makt eller ett slags universellt ändamål (1962:287f).

I relation till uppsatsens syfte kan de filosofiska skolningarna bidra med förståelse för vilka tankar och idéer som präglar anti-vaxxers respektive pro-vaxxers framställningar. Med anledning av det motiveras pentaden som relevant perspektiv och tillvägagångssätt för att besvara uppsatsens frågeställningar.

4. Metod

Utifrån uppsatsen syfte, att undersöka vilka motiv som präglar memes relaterade till vaccinationsdebatten kopplad till covid-19, finns det ett par möjliga metoder som övervägts. Till dessa hör argumentationsanalys och diskursanalys. En argumentationsanalys syfte kan beskrivas som att bryta ner vilka argument som presenteras i en framställning samt hur dessa är uppbyggda (Watt Boolsen, 2007:140ff), och kan anses särskilt gynnsam i en kontext av debatt. Diskursanalys ämnar i sin tur besvara hur framställningar knyter an till dess sociala, kulturella och historiska kontext (Berglez, 2019:225ff). Förtjänsterna av en sådan metod kan beskrivas som dess utgångspunkt i ideologikritik, vilket kan vara relevant vid analys av memes som meningsbärande verktyg i en debatt likt den kopplad till covid-19-vaccinet.

Ovanstående resonemang till trots kommer metoden att utgå från en kvalitativ innehållsanalys, kompletterad med pentadens begrepp som kategorier. Kvalitativ innehållsanalys kan ses som ett paraplybegreppet och anses förtjänstfull vid analys av ett brett spektra av text med stöd av på förhand bestämda kategorier (Watt Boolsen, 2007:93). Några av fördelarna med en kvalitativ innehållsanalys är dels dess modala karaktär, då den går att anpassa utifrån flera olika typer av frågeställningar, dels dess potential att snabbt bilda en helhetsförståelse för en framställning (2007:120). Riskerna med en innehållsanalys kan samtidigt vara att en drar slutsatser som ligger utanför framställningens ramar, kring dess effekter eller närliggande problem (2007:125).

En kvalitativ innehållsanalys med utgångspunkt i pentadens begrepp har överlappande egenskaper med såväl argumentationsanalys som diskursanalys. Det menar vi syns utifrån pentadens ambition att undersöka motiv genom att se hur de knyter an till filosofiska skolningar, och på vilket vis dessa präglar en framställning, samtidigt som pentaden kan ge en kontextuell inblick i vilka grundantaganden framställningens argument baseras på. Hur metoden kommer att appliceras beskrivs närmare under avsnitt 4.2.

4.1 Material

Materialet som kommer att analyseras har inhämtats från den sociala plattformen Reddit, som likt beskrivet under avsnitt 1.1.2 är en av källorna för många av de memes som sprids via

sociala medier. Totalt analyseras tio memes hämtade från Reddit, fem memes som representerar anti-vaxxers framställningar samt fem memes som representerar pro-vaxxers framställningar på plattformen. De memes som valts ut som analysmaterial presenteras närmare under analysavsnittet. I linje med uppsatsens syfte har ambitionen varit att välja ut de memes som kan antas ha störst genomslagskraft. För att finna dessa memes har urvalsprocessen anpassats utifrån ett antal givna premisser, vilka beskrivs nedan.

4.1.1 Urval

Den process genom vilken urvalet skett utgick från en selektiv metod bestående av ett par premisser för att finna ändamålsenligt material. Eftersom uppsatsens syfte består av att undersöka vilka motiv som präglar memes relaterade till vaccinationsdebatten kopplad till covid-19, påbörjades urvalsprocessen genom att söka på begrepp kopplade till vaccinationsdebattens olika grupper. Utifrån de sökningar som gjordes kunde konstateras att de begrepp som ofta användes för att beskriva pro-vaxxers respektive anti-vaxxers utgjordes av vaxtards samt antivax. Dessa två begrepp finns definierade under avsnitt 1.1.5.

Utifrån resultatet dessa sökningar gav sorterades inläggen utifrån Reddits egna filtreringar *top* samt *all time*, vilket beskriver vilka inlägg på plattformen som väckt störst engagemang i form av *votes*, vilket kan liknas vid antalet gilla-markeringar, med reservation för att Reddit använder sig av såväl 'upvotes' som 'downvotes', samt antalet delningar och kommentarer. Filtringen *all time* gav en översikt kring det totala antalet inlägg relaterade till de begrepp som söktes på. Eftersom denna uppsats intresserar sig för vaccinationsmemes specifikt kopplade till covid-19 avgränsades urvalet till att enbart beakta inlägg postade från januari 2020 och framåt. Denna avgränsning skedde manuellt genom att se till när de individuella memesen publicerats. De memes som analyseras inhämtades 2021-05-06. Vidare avgränsades urvalet till att enbart beakta inlägg som tydligt matchade den definition av memes som redogjorts för under avsnitt 1.1.4, för att säkerställa att formatet på inläggen lämpade sig för uppsatsens syfte och frågeställningar. Även rubriksättningen av inläggen beaktades i urvalsprocessen då de sökta begreppen ofta förekom i rubriken om än de inte specifikt uttrycktes i den postade memen.

Något som uppmärksammades under urvalsprocessen var att memes som uttryckte sig skeptiskt eller negativt gentemot vaccination eller pro-vaxxers hade ett generellt lägre engagemang på plattformen. Skälet till detta kan vara flera. Dels att dessa inlägg i högre grad kan tänkas sprida desinformation, och därför modereras bort innan de når en större spridning. Dels att vaccinationskritiska eller skeptiska grupper kan tänkas röra sig i stängda forum och grupper på andra plattformar, och dels att de kan tänkas använda sig av format som inte går i linje med den definition av memes som föreliggande uppsats har som utgångspunkt. Detta bör hållas i åtanke då det kan påverka uppsatsens validitet, då det kan tänkas finnas memes som är mer representativa för anti-vaxxers ställningstaganden än de memes som uttrönats genom den beskrivna urvalsprocessen. Samtidigt utgör det inte nödvändigtvis ett problem för uppsatsens reliabilitet, då syftet knyter an till vilka motiv de olika grupperna presenterar genom memes på plattformen Reddit, vilket fortfarande undersöks utifrån de angivna premisserna. Utifrån ovanstående resonemang behandlade vi även det faktum att alla memes på anti-vaxxers sidan publicerades av samma avsändare. Detta kan anses snedvridet, men utifrån tidigare förda resonemang är popularitet det som är i fokus, inte representation, vilket gör att det faktumet inte bör anses av stor betydelse för undersökningens utfall.

Avslutningsvis motiveras detta urval som baseras på popularitet i form av engagemang kopplade till memesen i kombination med den angivna tidsramen, utifrån att den spridning memesen nått implicerar att de är särskilt intressanta att undersöka för att få en förståelse för vilka motiv respektive grupp kan tänkas ställa sig bakom.

4.2 Tillvägagångssätt

Utifrån att ha presenterat val av teoretiska utgångspunkter, metod samt material kommer metoden kvalitativ innehållsanalys samt de teoretiska utgångspunkterna dramatismen och pentaden att appliceras enligt följande.

Efter att inledningsvis ha formulerat uppsatsens syfte, att undersöka vilka motiv som präglar memes relaterade till vaccinationsdebatten kopplad till covid-19, samt dess frågeställningar, *vilka motiv presenteras i memesen på Reddit? Samt hur kan vi förstå memes roll i covid-vaccinationsdebatten?* Kommer lämpliga memes att analysera väljas ut baserat på urvalsprocessen beskriven i avsnitt 4.1.1. Därefter kommer tidigare fastslagna ramar i form

av kategorier att anläggas på materialet (Watt Boolsen, 2007:94). De kategorier som kommer agera utgångspunkt i analysen har sitt ursprung i pentadens fem begrepp *handling*, *aktör*, *scen*, *medel* och *syfte*, vilka har definierats under avsnitt 3.2.1. Innan den slutgiltiga analysen genomförs en pilotanalys där pentadens begrepp appliceras på det valda materialet för att se om ramarna för analysen fungerar. I samband med detta testas reliabiliteten samt interkodarreliabiliteten, då materialet kodas individuellt av två parter och resultatet sedan jämförs för att se om det överensstämmer eller ej (2007:94f). Detta steg innebär applicering av pentadens fem termer samt utredande av vilken term som anses tongivande i respektive framställning, i likhet med vad som beskrivits under avsnitt 3.2.1. Avslutningsvis relateras de dominant termerna till de olika filosofiska skolorna i enlighet med avsnitt 3.2.2.

4.3 Metoddiskussion

Att använda sig av pentaden följer med kritiska aspekter, men också förtjänster. Pentaden är inte praxis inom medie- och kommunikationsvetenskapen, men utifrån uppsatsens presenterade syfte som fokuserar på motiv, finns tydlig potential för dess användning. Vad som kan ifrågasättas är dock dess lämplighet på formatet memes, något som dock kan avfärdas då pentaden beskrivs lämplig för ett brett spektra av texter (Foss, 2009:357). Vid utformande av analysens tillvägagångssätt finns risker med dess modala karaktär och stora behov av tolkning, dels utifrån att tillvägagångssättet kan te sig tendentiöst utifrån att det utformats för att passa uppsatsens syfte, och dels utifrån det stora tolkningsutrymme som riskerar falla över i subjektivt tyckande. Båda dessa faktorer ämnar undvikas genom subjektiv medvetenhet och återkoppling till de teoretiska ramverken som applicerats, men det bör ändå hållas i åtanke vid genomförande av analysen.

5. Resultat & Analys

I följande avsnitt appliceras Burkes pentad för att utröna vilken term som är tongivande för vardera meme i linje med den process som beskrivits i föregående avsnitt. Inledningsvis analyseras anti-vaxx memes och därefter pro-vaxx memes. Memesen analyseras individuellt och därefter förs en diskussion kring hur resultatet bör tolkas i relation till teorin. Memesen nedan rubriceras med deras originaltitlar från Reddit.

5.1 Anti-vaxx

5.1.1 Vaxtard fairytales



Figur 1, Postad av: AntiVaxAdmin. 398 upvotes.

Figur 1 utgörs av en meme som iscensätter en stödgrupp för fiktiva karaktärer. Som ny deltagare i gruppen välkomnas "det säkra och effektiva vaccinet". Vid applicering av pentadens begrepp utläses stödgruppen och dess fiktiva karaktärer som medlet för att förstärka idén av att säkra och effektiva vaccin bör ses som ett fenomen som enbart existerar i fantasin. Som dominant term i sammanhanget tolkades scenen, som i detta fall utgörs av kontexten att anti-vaxxers inte litar på vaccin. Scenen uttydas som den dominanta termen då övriga termer följer ur scenen som förutsättning. Detta då aktören uppfattas som den fiktiva karaktären sjöjungfrun som välkomnar vaccinet till gruppen, samtidigt som syftet tolkas som att påvisa att säkra och effektiva vaccin inte existerar. Därav föll sig slutsatsen att scenen utgör dominant term rimlig, då den tolkade kontexten blir utgångspunkt för memens utformning. Genom konklusionen att scenen utgör dominant term följer att den filosofiska skolning som präglar motivet utgörs av materialism. Det innebär att det är omständigheterna som styr handlingen. Det visar sig då det sammanfattningsvis kan beskrivas som att figur 1

presenterar skepsis gentemot auktoriteter baserat på att de behandlar säkra och effektiva vacciner som falsk information.

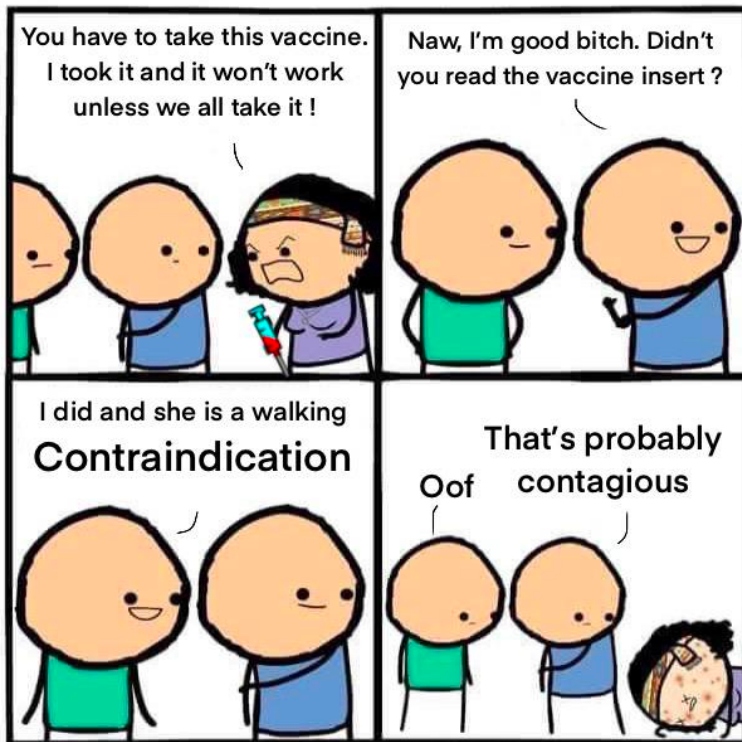
5.1.2 When Vaxtards find each other 🤪💉



Figur 2, Postad av: AntiVaxAdmin. 59 upvotes.

Handlingen i figur 2 föreställer ett frieri där ringen utgörs av ett vaccin. Frieriet blev utifrån den pentadiska analysen medlet vilket understryker idén om pro-vaxxers som besatta av vaccination. Aktören tolkas som pro-vaxxers och scenen att pro-vaxxers är besatta av vaccination. Den dominanta termen i denna meme avläses som syftet, vilket utgörs av att pro-vaxxers övervärderar vikten av vaccination. Att syftet anses vara den dominerande termen gör att memens motiv enligt pentadens ramverk faller under den filosofiska skolan mysticism vilket innebär att en anser det vara en högre makt som styr handlingen. Det motiveras utifrån att det uttolkade syftet, att pro-vaxxers övervärderar vikten av vaccination, kan tolkas som att pro-vaxxers är indoktrinerade i tanken av vaccination som räddningen, medan anti-vaxxers snarare ser vaccinationshysterin som svar på falsk information, att det finns en dold agenda som pro-vaxxers förbiser.

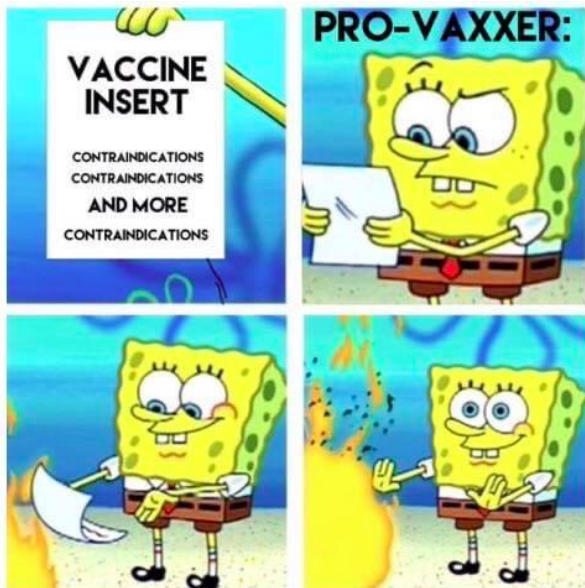
5.1.3 Auntie Vaxtard



Figur 3, Postad av: AntiVaxAdmin. 31 upvotes.

Figur 3 uppvisar konsekvenserna av vaccination, som genom memen uttrycks vara att vaccinet kan göra en sjuk. I memen syns tre personer, där en person "auntie vaxtard" uppmanar de två andra att ta vaccinet. "Auntie vaxtard" tar vaccinet medan de andra två avstår, och hon faller sedan till marken. Scenen tolkas här kontextuellt som att pro-vaxxers uppmanar eller hetsar andra att ta ett osäkert vaccin. Aktören uppfattas som de två personerna som låter bli, och därmed tolkas som "kloka anti-vaxxers". Medlet utgörs av vaccinationen och syftet uttydes som att uppmana till att inte ta vaccinet då konsekvenserna är okända. Den dominant termen utläses vara syftet, då det uppfattas drivande i sammanhanget. Att syftet tolkas som den dominant termen implikerar att memens motiv utgår från den filosofiska skolningen mysticism.

5.1.4 No vaxtard ever read a vaccine insert



Figur 4, Postad av: AntiVaxAdmin. 7 upvotes.

Figur 4 består av en meme med implikationen att "vaxtards", det vill säga pro-vaxxers, förbiser riskerna med vaccin. Det sker genom att en vaxtard bränner bipacksedeln till vaccinet. Här utgörs handlingen av att pro-vaxxers förbiser riskerna med vaccin, där pro-vaxxern också utgör aktör med hjälp av medlet att bränna bipacksedeln. Syftet utgörs i sammanhanget som att påvisa pro-vaxxers naivitet. Att syftes tolkas på detta vis går i linje med kontexten, då upphovsmakarens fokus utifrån denna pentad ignorerar riskerna med vaccin. Sammantaget tolkas den dominanta termen som syftet, då handlingen utläses som sprungen ur syftet. Det leder till slutsatsen att motivet bakom memet präglas av den filosofiska skolningen mysticism.

5.1.5 Vaxtards trust the corrupt government 🤪



Figur 5, Postad av: AntiVaxAdmin. 4 upvotes.

Figur 5 utgörs av en meme där upphovsmakaren, aktören, faller under spektrumet anti-vaxxer, men genom memens kontext mer egentligt förhåller sig negativt till retoriken och logiken hos pro-vaxxers, snarare än vaccinet i sig själv. Aktören blir i denna meme dominerande då den i sammanhanget anses drivande. Medlet blir länken till CDC, syftet att ifrågasätta pro-vaxxers logik och scenen att pro-vaxxers ställer sig skeptiskt till regeringen men inte CDC som styrs av regeringen. Resterande termer styrs, indirekt eller direkt, av aktören vilket gör att den blir central i memen som helhet. Att aktören är den dominerande termen implikerar att memesens motiv utgår från den idealistiska skolan vilken anspelar på att aktören styr sitt öde. Det kan beskrivas som att protagonisten eller antagonisten i sammanhanget är utgångspunkten för de handlingar som följer. Här implikerar det att memen som presenteras utgår från upphovsmakarens personliga ställningstaganden, och att denne vill kritisera pro-vaxxers sätt att resonera, vilket tolkas som bristfälligt.

5.2 Anti-vaxxers och mysticismen

Bland de fem memes som kopplats till antivax-gemenskapen har tre av de fem tolkats ha syfte som tongivande term. Likt beskrivet under avsnitt 3.2.2 relaterar termen syfte till den filosofiska skolningen mysticism, vilken är intressant sett till de motiv som kan uttolkas. Gemensamt för samtliga av de fem memesen är att de kretsar kring ett narrativ av pro-vaxxers som godtrogna eller naiva, och anti-vaxxers som insatta eller upplysta. Det tar sig uttryck på olika vis genom memesen, men slutsatsen är snarlik bland samtliga. I figur 1 syns detta genom den skepsis mot informationen som sprids om vaccin som säkra och effektiva som presenteras, i figur 2 genom en utmålad hysteri bland pro-vaxxers och implicerad övervärdering av vaccinationsbehovet. Figurerna 3 och 4 förstärker den här idén genom att uppvisa pro-vaxxers som ignoranta gentemot riskerna med vaccination och figur 5 fokuserar på brister i pro-vaxxers resonemang genom att ogiltigförklara deras argument. Således kan vi se en röd tråd av skepsis gentemot auktoriteter och den information som sprids. Att figur 2, 3 och 4 anses direkt relatera till mysticism kan på sätt och vis knytas an till den konspirationsteoretiska kulturen som råder inom stora delar av antivaxx-gemenskapen.

Att anti-vaxxers i stor utsträckning sällar sig till kategorin konspirationsteoretiker kan ses som ett vågat påstående, men sett till den redogörelse som gjorts för anti-vaxx-gemenskapen under bakgrundens avsnitt 1.1.3 anser vi det vara motiverat. Utifrån det kan en tydlig koppling mellan den filosofiska skolningen mysticism och motiven bakom anti-vaxx-memesen utrönas. Detta då anslutandet till konspirationsteorier kan beskrivas som att sälla sig till en högre styrande makt eller överordnat mål i form av alternativa världsuppfattningar.

5.3 Pro-vaxx

5.3.1 Made this and sent to my antivax friend who is really mad about the thought of vaccine passports

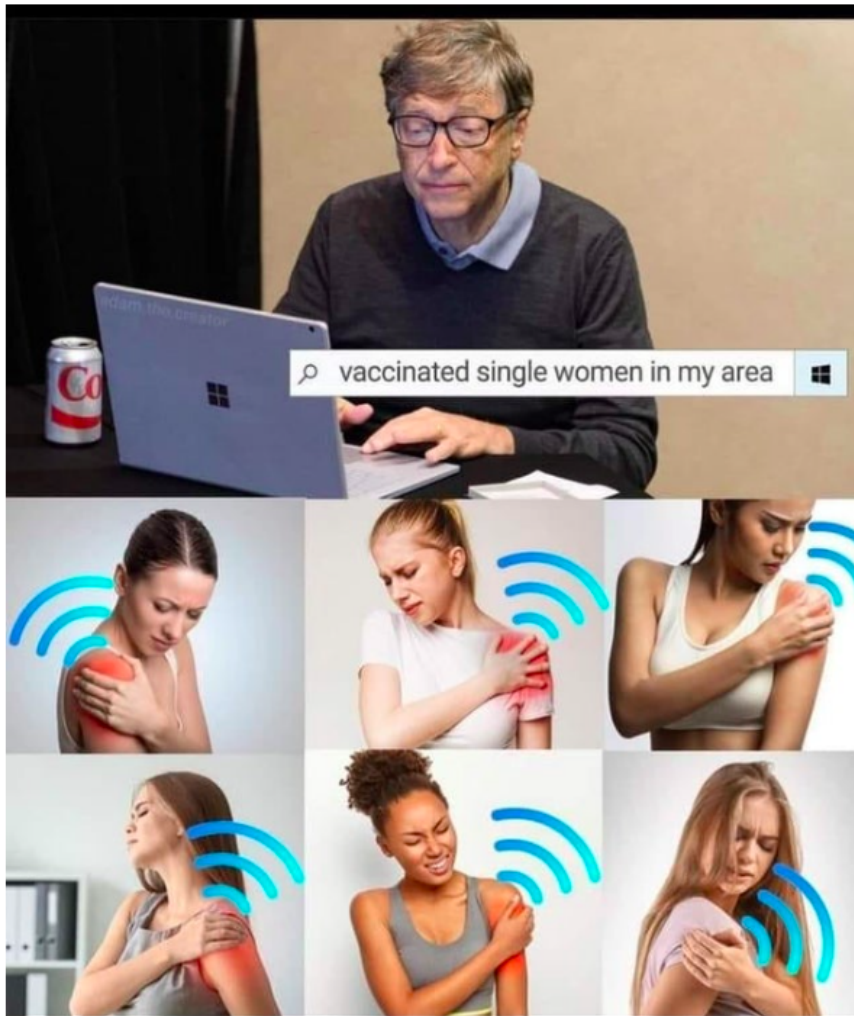


Figur 6, Postad av: YouMad_Questionmark. 6 500 upvotes.

Figur 6 illustrerar hur en uttalad anti-vaxxer kallad John cyklar med ett rör i handen, sticker in sagda rör i sitt hjul och faller. Röret representeras av att John vägrar ta del av gratis vaccination, och när han sedan faller beskyller han "liberals" för att begränsa hans frihet, där symboliken utgörs av att han själv orsakar sin skada eller begränsade frihet. Aktören i sammanhanget tolkas därför som anti-vaxxern John, medlet som Johns vägran att ta vaccin, scenen som att anti-vaxxers avfärdar hjälp och skyller problemen som följer av detta på de som försökt hjälpa. Syftet tolkas som att påvisa anti-vaxxers bristande logik, att de inte ser sin egen roll i sammanhanget. Den dominerande termen tolkas här som scenen, då den

kontext som frammålas är orsaken till händelseförloppet som presenteras. Det tyder på att motivet bakom memen präglas av den filosofiska skolningen materialism.

5.3.2 The Truth Behind the Vaccination The Media Doesn't Want You to Know



Figur 7, Postad av: barcased. 7 400 upvotes.

Figur 7 presenterar en meme där Bill Gates sitter framför datorn och spårar upp singelkvinnor i området genom mikrochip som ska ha injicerats i kvinnorna när de tagit covid-19 vaccinet. Scenen blir då rädslan för att vaccinet innehåller spårbara chip, aktören Gates, medlet vaccin och syftet att spåra människor. Memen bör tolkas som en ironisering av anti-vaxxers rädslor och konspirationsteorier kopplade till vaccin, där exemplet med Gates ämnar påvisa det absurda med dessa. Den dominerande termen i sammanhanget blir handlingen, att Gates spårar singelkvinnor med mikrochip, då den blir avgörande för de andra termernas

utformning. Då Gates är en central del för förståelsen av memen har vi valt att inkludera honom i handlingen, vilket gör att det läggs mycket värde vid just den. Handlingen hamnar då i en position av oberoende gentemot de andra termerna. Handlingen som dominerande term gör att memen placeras in på skolan realism, där man betonar det att det du gör styr handlingen.

5.3.3 Dear covididiots...

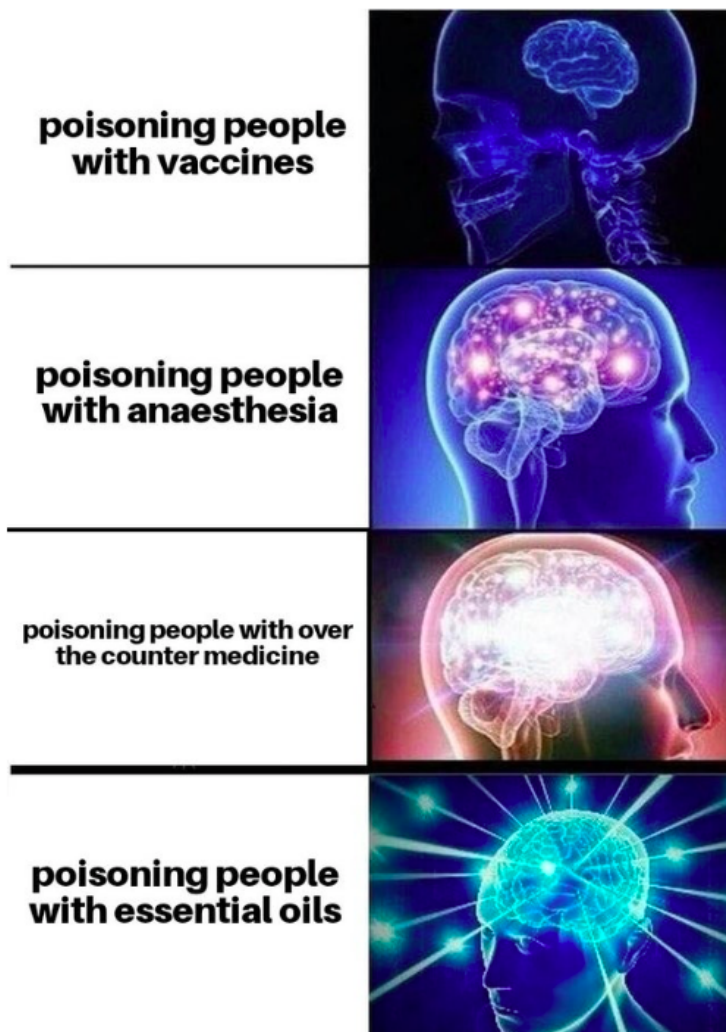


Figur 8, Postad av: solaarIOW. 7 100 upvotes.

Figur 8 skildrar Bill Gates sittande vid ett bord med texten "You're not worth microchipping, change my mind". I memen bör handlingen tolkas som att Gates bjuder in till diskussion kring huruvida människor är värda att spåra genom mikrochip, där scenen utgörs av kontexten att anti-vaxxers tror det finns ett intresse för att installera mikrochip i gemene man. Aktören uppfattas här som någon som vill ifrågasätta anti-vaxxers djärvhet att tro sig vara relevanta att mikrochippa. Medlet utgörs av Gates som får agera symbol för kapitalistiska

krafter. Syftet tolkas som att förminska anti-vaxxers. Den dominerande termen uttyds här som scenen, då det är kontexten som utgörs av anti-vaxxers konspirationer som präglar handlingen. Det föranleder att den filosofiska skola som präglar motiven består av materialism.

5.3.4 Big pharma's guide to poisoning people

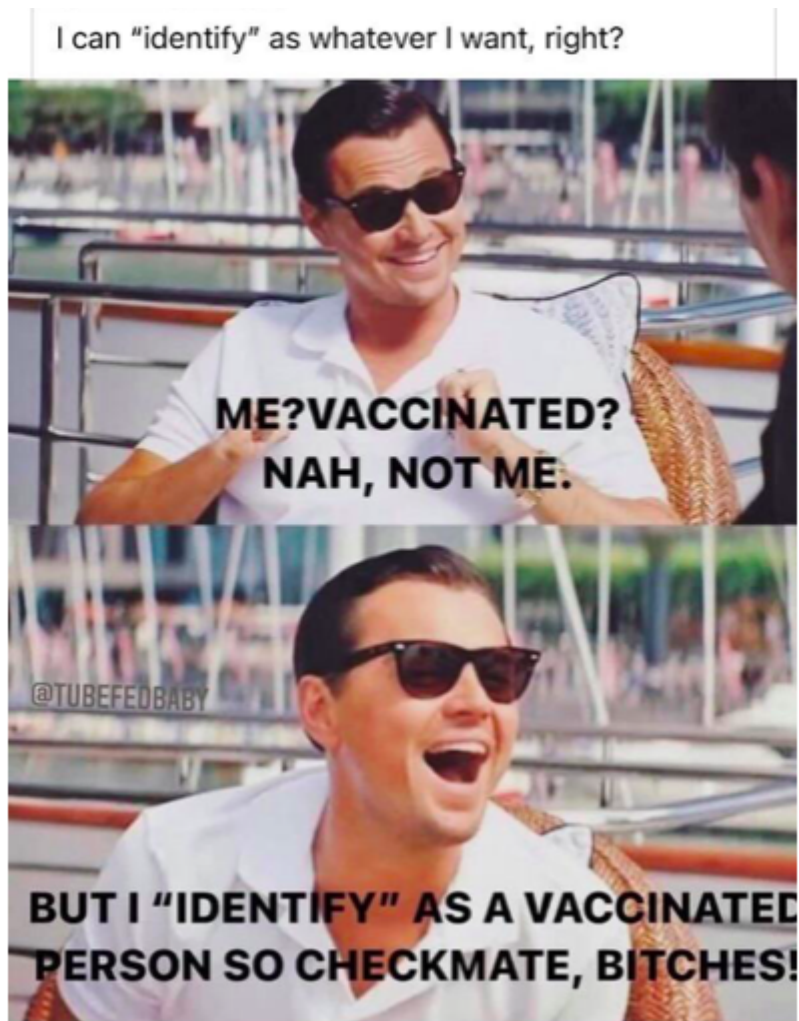


Figur 9, Postad av: SleepOrderDis. 141 upvotes.

Ovanstående meme visar Big Pharmas tankeprocess i utformningen av medel för att förgifta människor, där essentiella oljor är det mest revolutionerande kontra vaccinet som ligger högst upp i motsatt riktning. Scenen i denna meme blir anti-vaxxers rädsla för vetenskap, med medlet alternativ medicinsk propaganda. Aktören är Big pharma, och syftet att Big Pharma vill förgifta 'rätt folk', alltså anti-vaxxers som stereotypt sätt vänder sig till alternativ medicin

som essentiella oljor istället för vacciner. I detta fall blir syftet dominerande då det faktum att Big Pharma vill förgifta ‘rätt grupp’ styr resterande termer. Den skola som förknippas med att syftet är centralt är mysticism.

5.3.5 The rare antivax-gender 1-2 combo “joke.”



Figur 10, Postad av: TheGreekMachine. 856 upvotes.

Figur 10 uppvisar en meme där ett slags kombinerat argument av anti-vaxxers som anammar “liberals” retorik kring kön och identitet används för att rättfärdiga att de identifierar sig som vaccinerade därför inte behöver ta det faktiska vaccinet. Handlingen tolkas här som att försöka poängtera anti-vaxxers dumhet, då memen presenteras som en representation av anti-vaxxers bisarra resonemang. Scenen uppfattas som en kontext av att anti-vaxxers anses mindre intelligenta. Aktören tolkas som upphovsmakaren till posten, där medlet uttyds som

en ironisering av anti-vaxxers logik med syftet att dumförklara anti-vaxxers. Den dominerande termen tolkas som scenen, då handlingen såväl som syftet och medlet är sprunget ur kontexten. Att den dominerande termen är scenen tyder på att motiven bakom memen knyter an till den filosofiska skolningen materialism.

5.4 Pro-vaxxers och materialismen

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att tre av de fem analyserade memesen som här representerar pro-vaxxers präglas av materialism, då det är scenen som utgör dominant term i de pentader som kartlagts. En av memesen, figur 7, domineras av handlingen och knyter därför an till realism, och ytterligare en, figur 9, präglas av mysticism då syfte beskrivs som dominerande term.

Något som sammanlänkar pro-vaxxer-memesen, och specifikt de tre memesen med scen som tongivande term, figurerna 6, 8 och 10, är det faktum att pro-vaxxers övervägande har sin utgångspunkt i att ge svar på tal snarare än att presentera oberoende innehåll. Detta tar sig uttryck på olika sätt i memesen men återkommer hos samtliga. I figur 6 tar memen avstamp i en anti-vaxxer med bristande logik, i figur 7 genom anti-vaxxers rädsla för att vaccinet innehåller spårbara microchip och i figur 8 genom att anti-vaxxers tror sig vara värda att spåra genom microchip. Figur 9 har kontexten av anti-vaxxers rädsla för vetenskap och figur 10 utgångspunkten att anti-vaxxers är konservativa och inte "woke". Det som är gemensamt för dessa memes är dess fokus på anti-vaxxern. Relationen till anti-vaxxers och deras handlingar blir således en viktig faktor för memesens scen, och konstruerandet av memesens motiv i sin helhet. Materialismen som filosofisk skola utgår från att situationen avgör handlingen, vilket sammanfaller med våra pentader som visar att den kontextuella miljö memesen existerar i får en avgörande roll i pro-vaxxer memesen.

5.5 Skillnader och likheter

Översiktligt kan vi avläsa väsentliga skillnader i motiven som framställs i anti-vaxxer respektive pro-vaxxer memesen. Att pro-vaxxers motiv i de analyserades memesen präglas av en materialistisk ideologi kan potentiellt ses som att pro-vaxxers i högre grad reagerar på anti-vaxxers. Detta syns även i hur anti-vaxxers medialt skildras såväl på Reddit som genom

dokumentären *Vaccinationskrigarna* (Dokument inifrån, 2020), där anti-vaxxers konstrueras som den andre. Anti-vaxxers kan tolkas mer angelägna om att sprida innehåll utifrån sina ramverk, vilket kan motiveras utifrån de presenterade pentaderna som visar på att en majoritet av anti-vaxxer-memesen agerar utifrån den filosofiska skolan mysticism. De agerar i högre grad utifrån ett överordnat syfte, medan pro-vaxxers tenderar bemöta eller reagera på anti-vaxxers. Anti-vaxxers bemöter samt dumförklarar inte pro-vaxxers i samma utsträckning, om än det fortfarande förekommer i de memes vi analyserat. Att anti-vaxxers mer sällan bemöter pro-vaxxers kan tolkas som en ovilja att diskutera, något som också exemplifieras i *Vaccinationskrigarna*, då anti-vaxx-företrädarna upprepade gånger avfärdar eller avslutar diskussioner när kritiska frågor kring anti-vaxx-rörelsen lyfts fram (Dokument inifrån, 2020).

Samtidigt som vi konstaterat att gruppen pro-vaxxers i högre grad dedikerar sina memes åt att kritisera anti-vaxxers, är detta också en av de likheter vi funnit mellan gruppernas memes. Båda grupperna kan beskrivas utmåla varandra som mer eller mindre faktaresistenta. Anti-vaxx-memesen återkommer i flera av exemplen till att pro-vaxxers är naiva eller godtrogna, då de inte ifrågasätter den information som sprids kring vaccinering, och utmålas helt eller delvis som att de förbiser riskerna med vaccinationer. Pro-vaxx-memesen i sin tur kritiserar anti-vaxxers för att vara konspiratoriska och överdrivna. Trots att kritiken grupperna förmedlar kring den andre, är alltså kritiken av varandra central och snarlik i sin framställning, om än utgångspunkten för kritiken kommer från olika håll.

Således kan vi konstatera att anti-vaxxers och pro-vaxxers träder in i vaccinationsdebatten med olika ingångsvärden baserat på sina olika uppfattningar om omvärlden, vilket genomlyser de motiv som presenteras i respektive grupps analyserade memes. Vi kunde också konstatera att de format på memes som användes av de olika grupperna sällan var likartade, trots att det finns ett stort urval standardiserade format, åtminstone sett till vilka som fick störst spridning inom respektive grupp. Huruvida det går att återkoppla till de olika gruppernas intentioner med memesen är dock oklart.

6. Diskussion & slutsatser

Utifrån den analys och det resultat som redogjorts för ovan, är det dags att återkoppla till uppsatsen syfte och de frågeställningar som undersöks. Föreliggande uppsats har haft som syfte att undersöka vilka motiv som präglar memes relaterade till vaccinationsdebatten kopplad till covid-19. Utifrån detta syfte har vi undersökt två frågeställningar kring vilka motiv som presenteras i memesen på Reddit samt hur kan vi förstå memes roll i covid-vaccinationsdebatten undersökts.

Vilka motiv presenteras i memesen på Reddit? De undersökta memesen presenterar flera olika motiv, som med hjälp av pentaden har kunnat fastslås som anknutna till mysticism respektive materialism i första hand. Anti-vaxxers presenterar i högre grad motiv präglade av mysticism, ett slags högre syfte med konspirationsteoretiska konnotationer. Pro-vaxxers i sin tur presenterar memes i högre grad präglade av materialism. Att det är scenen och materialismen som präglar pro-vaxxers motiv kan tolkas som att de i högre grad ämnar besvara den kontextuella situationen. Medan Anti-vaxxers ägnar sig åt motiv med utgångspunkt i ofta konspiratoriska resonemang, verkar pro-vaxxers försöka bemöta och diskvalificera anti-vaxxers påståenden. Baserat på dessa resonemang anser vi uppsatsens frågeställning besvarad, samtidigt som det leder oss in på besvarandet av uppsatsens andra frågeställning.

Hur kan vi förstå memes roll i covid-vaccinationsdebatten? Debatt kan beskrivas som att inte nödvändigtvis syfta till att övertyga debattmotståndaren, utan publiken som ännu inte valt sida (Landqvist, 2014:87). Här kan memes fungera som ett verktyg i att propagera för sin sak genom att plantera frön av tvivel hos de som ännu inte övertygats om vilken sida i debatten de sympatiserar med. Således kan memesens roll i covid-vaccinationsdebatten ses som viktig för att nå ut till de som ännu inte valt sida i debatten, de som snubblar över memesen i första hand som humor, men sedan övertygas. Memes agerar symboler för att positionera pro-vaxxers respektive anti-vaxxers. Vi menar att den analys som redovisats för ovan stärker idén om språket och humorn som verktyg att skapa inkluderande och exkluderande gemenskaper, förandet av ett vi och ett dem. På samma sätt som memes kan rikta sig till en publik som ännu inte valt sida i en debatt kan de bistå med en gemenskap i linje med Doonas (2016) "a little friend"-resonemang. De som genom sin åsikt blir exkluderade från

vaccinrelaterade sammanhang, i detta fall anti-vaxxers, kan genom memesen interagera och bekräfta varandra. Vidare kan vi utifrån dramatismens teorier om det mänskliga dramat se skapandet av den andra som en koppling till forrådet av protagonister respektive antagonister. Utifrån humorn som verktyg kan vi också se memes som samtida verktyg för att skapa och sprida politiska uppfattningar och åsikter med humorn som medel. Således menar vi att memes har en mångfacetterad roll i covid-vaccinationsdebatten. Bland annat i relation till den studie som presenterats under tidigare forskning kring memes som kollektiv coping-mekanism i Puerto Rico (Flecha Ortiz et al., 2021) som befäster tanken av memes roll som verktyg att skapa och strukturera gemenskaper, vilket delvis sammanfaller med konstruktionen av den andre.

Det finns ett par faktorer som är relevanta att beakta gällande föreliggande uppsats utförande. Primärt relaterar dessa till analysens genomförande samt urvalet. Gällande analysen kan det resultat som presenterats ifrågasättas utifrån dess reliabilitet. Likt beskrivet under uppsatsens avsnitt teoretiska utgångspunkter samt metodavsnittet, lyfts tolkning som avgörande för analysens framgång, och särskilt tolkning i relation till subjektivitet. Trots att de tolkningar som gjorts av de analyserade memesen utgår från pentadens begrepp och den kvalitativa innehållsanalysens process, finns risk för att våra subjektiva perspektiv påverkat analysens resultat. Potentiellt kan tänkas att det påverkat applicerandet av pentadens termer och utvärderande av tongivande term. Dock är det något vi ämnat arbeta oss runt genom ett flertal pilotanalyser, både i grupp och individuellt, för att stärka såväl reliabiliteten som validiteten i de slutgiltiga pentaderna. Ytterligare en aspekt som vi vill lyfta är den tidliga kontexten av vårt urval av memes. Då vi valt att studera de mest populära memesen baserat på engagemang valde vi att insamla samtliga memes 2021-05-06, för att säkerställa att alla memes befann sig inom samma tidsram. Då antal upvotes och downvotes ändras dagligen kan samma studie vi bedrivit satt i en annan tidlig kontext generera ett annat resultat.

Vidare menar vi att vår uppsats genomförande och resultat bör anses relevant på ett flertal nivåer. Dels utifrån uppsatsens syfte och frågeställningar, som genom dess besvarande påvisar komplexiteten som ryms inom memes som format och meningsbärare. Dels utifrån att memes befäster sig som intressant att studera utifrån ett medie- och kommunikationsvetenskaplig perspektiv som medialt fenomen och skapare av kulturell och

politisk identitet online. Avslutningsvis uppfattar vi oss genom vårt användande av dramatismen och pentaden som teoretiska utgångspunkter påvisa dess relevans och potential för medie- och kommunikationsvetenskapen, samtidigt som de hjälper oss att betrakta memes ur ett nytt och berikande perspektiv.

6.1 Förslag på vidare forskning

Denna studie har presenterat vidare utlägg för memes roll i att forma opinion, med specifikt fokus på dess roll i kontexten covid-vaccinationsdebatten på Reddit. Med detta i åtanke vore det intressant att studera liknande eller potentiellt samma ämne i en större skala, för att få ett större omfång om memesens faktiska roll i att forma opinion. Ytterligare en intressant ingångsvinkel vore att likt vår analys och metod studera ett flertal vaccinrelaterade-memes motiv för att på så sätt se tendenser, likheter och olikheter i ett bredare sammanhang. Avslutningsvis vore det intressant att vidare utforska memes potential som propagandaverktyg.

7. Referenser

Berglez, P. (2019) Kritisk diskursanalys. I Ekström, M. & Johansson, B. (red.) *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Blaskiewicz, R. and Baldwin, H. (2013) The Big Pharma conspiracy theory. *Medical Writing*, 22(4), pp. 259–261.

Burke, K. (1962). *A grammar of motives: and A rhetoric of motives*. Cleveland: World Publishing Company.

Cole, S. (2018). Researchers Studied 160 Million Memes and Found Most of Them Come From Two Websites. *Vice*, 12 juni.

<https://www.vice.com/en/article/zm884j/where-do-memes-come-from-researchers-studied-reddit-4chan>

DeCook, J. R. (2018) Memes and symbolic violence: #proudboys and the use of memes for propaganda and the construction of collective identity. *Learning, Media and Technology*, 43(4), pp. 485–504.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17439884.2018.1544149?journalCode=cjem20>

Dokument inifrån, säsong 1, avsnitt 1-3 (2020). Vaccinationskrigarna. [TV-program] Sveriges television, SVT, 2 december. Tillgänglig: SVT Play.

<https://www.svtplay.se/video/29311252/dokument-inifran-vaccinkrigarna/dokument-inifran-vaccinkrigarna-avsnitt-1?info=visa&tab=season-1-29180810> [2021-05-21]

Doona, J. (2016). *Political comedy engagement: Genre work, political identity and cultural citizenship*. Lund University.

du Preez, A. and Lombard, E. (2014) The role of memes in the construction of Facebook personae. *Communicatio*, 40(3), pp. 253–270.

https://www.researchgate.net/publication/271623834_The_role_of_memes_in_the_construction_of_Facebook_personae

Flecha Ortiz, J. A. et al. (2021) Analysis of the use of memes as an exponent of collective coping during COVID-19 in Puerto Rico. *Media International Australia* (8/1/07-current), 178(1), pp. 168–181. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1329878X20966379>

Foss, S. K. (red.) (2009). *Rhetorical criticism: exploration and practice*. 4. ed. Long Grove, Ill.: Waveland Press.

Insaneparents (2020). The antivax parent hive mind: doctors bad, medicine bad, Facebook research good, people who vaccinate are vaxtards. Reddit.

Landqvist, M. (2014). Debatt i demokratins tjänst. I Fischer, O., Mehrens, P. & Viklund, J. (red.) *Retorisk kritik: Teori och metod i retorisk analys*. Ödåkra: Retorikförlaget.

https://www.reddit.com/r/insaneparents/comments/hwc2x4/the_antivax_parent_hive_mindDoctors_bad_medicine/ [2021-05-19]

Oxford Learner's Dictionary (u.å.). Anti-vaxxer. Oxford University Press.

<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/anti-vaxxer> [2021-05-19]

Oxford Learner's Dictionary (u.å.). Covidiot. Oxford University Press.

<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/anti-vaxxer> [2021-05-19]

PooOnShu (2019). Pro-vaxxer. Urban Dictionary.

<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Pro-vaxxer> [2021-05-19]

Shifman, L. (2013). *Memes in digital culture*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.

Sveriges kommuner och regioner (2021) Frågor och svar vaccinering. *SKR*.

<https://skr.se/covid19ochdetnyacoronaviruset/halsoochsjukvard/vaccineringcovid19/fragorochhsvarvaccinering.35623.html>

Tepper, T (2021). The Rise And Fall Of The GameStop Meme Stocks. *Forbes*, 4 februari.

<https://www.forbes.com/advisor/investing/gamestop-meme-stocks-bb-amc-nok/>

Viklund, J. (2014). Kenneth Burke och dramatismen. I Fischer, O., Mehrens, P. & Viklund, J. (red.) *Retorisk kritik: Teori och metod i retorisk analys*. Ödåkra: Retorikförlaget.

Watt Boolsen, M. (2007). *Kvalitativa analyser: forskningsprocess, människa, samhälle*. 1. uppl. Malmö: Gleerup.

Widman, J (2021). What is Reddit?. *Digital Trends*, 29 mars.

<https://www.digitaltrends.com/web/what-is-reddit/>

7.1 Memes

AntiVaxAdmin (2020), *Vaxtard Fairytales*, Reddit

https://www.reddit.com/r/AntiVaxxers/comments/j67lic/vaxtard_fairytales/ [2021-05-06]

AntiVaxAdmin (2021), *When Vaxtards find each other 🤪💉*, Reddit
https://www.reddit.com/r/Vaxxmemes/comments/krzqvh/when_vaxtards_find_each_other/
[2021-05-06]

AntiVaxAdmin (2020), *Auntie Vaxtard*, Reddit
https://www.reddit.com/r/antivaxxmemes/comments/i9e8ww/auntie_vaxtard/ [2021-05-06]

AntiVaxAdmin (2021), *No vaxtard ever read a vaccine insert*, Reddit
https://www.reddit.com/r/antivaxxmemes/comments/js0se7/no_vaxtard_ever_read_a_vaccine_insert/ [2021-05-06]

AntiVaxAdmin (2021), *Vaxtards trust the corrupt government 🤪*, Reddit
https://www.reddit.com/r/AntiVaxxers/comments/jumgkm/vaxtards_trust_the_corrupt_government/ [2021-05-06]

barcased (2021), *The Truth Behind the Vaccination The Media Doesn't Want You to Know*,
Reddit
https://www.reddit.com/r/vaxxhappened/comments/n4y5b2/the_truth_behind_the_vaccination_the_media_doesnt/ [2021-05-06]

SleepOrderDis (2021) *Big pharma's guide to poisoning people*, Reddit
https://www.reddit.com/r/vaxxhappened/comments/n1oiwu/big_pharmas_guide_to_poisoning_people/?utm_source=share&utm_medium=web2x&context=3 [2021-05-06]

solaarIOW (2021) *Dear covididiots...*, Reddit
https://www.reddit.com/r/vaxxhappened/comments/n2eoo8/dear_covididiots/?utm_source=share&utm_medium=web2x&context=3 [2021-05-06]

TheGreekMachine (2021) *The rare antivax-gender 1-2 combo "joke."*, Reddit
https://www.reddit.com/r/onejoke/comments/lvqnpj/the_rare_antivaxgender_12_combo_joke/?utm_source=share&utm_medium=web2x&context=3 [2021-05-06]

YouMad_Questionmark (2021), *Made this and sent to my antivax friend who is really mad about the thought of vaccine passports*, Reddit
https://www.reddit.com/r/vaxxhappened/comments/mnj8c5/made_this_and_sent_to_my_antivax_friend_who_is/ [2021-05-06]